

ПРОТОКОЛ засідання Вченої ради ГАО
17.10.2019 р. № 12
м. Київ

Учену раду ГАО НАН України в складі 25 чоловік затверджено Постановою Бюро Відділення фізики й астрономії НАН України від 4 липня 2017 р. (протокол № 5) зі змінами, затвердженими Постановою Бюро Відділення фізики й астрономії НАН України від 18 грудня 2018 р. (протокол № 9).

ПРИСУТНІ: 17 членів Ученої ради ГАО НАН України – акад. НАН України **Я.С. Яцків** (голова Вченої ради ГАО НАН України), к.ф.-м.н. **С.Г. Кравчук** (заступник голови Вченої ради ГАО НАН України), к.ф.-м.н. **Л.М. Свачій** (учений секретар Ученої ради ГАО НАН України), чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна**, чл.-кор. НАН України **Р.І. Костик**, чл.-кор. НАН України **Л.С. Пілюгін**, д.ф.-м.н. **П.П. Берцик**, д.ф.-м.н. **Ж.М. Длугач**, д.ф.-м.н. **П.П. Корсун**, д.ф.-м.н. **Я.В. Павленко**, к.ф.-м.н. **І.Б.Вавилова**, к.ф.-м.н. **А.А. Василенко**, к.ф.-м.н. **О.А. Велесь**, к.ф.-м.н. **С.М. Осіпов**, к.т.н. **І.І. Синявський**, к.ф.-м.н. **Б.О. Шахов**, **В.Л. Костюченко** (голова профспілки)

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Наукова доповідь «*Double periodic variable stars: a challenge to evolutionary process of close binary stars*» (доповідає д.ф. Хайме Розалез Гузман (Чилі)).
2. Короткий звіт про закордонне відрядження акад. НАН України Я.С.Яцківа (доповідає з.н.с. ГАО НАН України акад. НАН України Я.С. Яцків).
3. Про часткові зміни в обліковому складі Вченої ради ГАО НАН України (доповідає вч. секр. ГАО НАН України Л.М. Свачій).
4. Про запит на відкриття НДР «*Визначення забруднення повітря аерозольними частинками in situ і за супутниковими даними для інформування населення*» за програмно-цільовою та конкурсною тематикою НАН України – Цільова програма НАН України «Аерокосмічні спостереження довкілля в інтересах сталого розвитку та безпеки як національний сегмент проекту Горизонт-2020 ERA-PLANET» (ERA-PLANET/UA) (наук. керівник: к.т.н. М.Г. Сосонкін; термін виконання: лютий–грудень 2020 р.; код програмної класифікації видатків: 6541230 (прикладні дослідження)).
5. Різне.

---

1. СЛУХАЛИ: Наукова доповідь д.ф. Хайме Розалеза Гузмана «*Double periodic variable stars: a challenge to evolutionary process of close binary stars*».

Голова Вченої ради ГАО НАН України акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово науковцеві з Чилі докторові філософії Хайме Розалезові Гузманові.

Хайме Розалез Гузман виступив з презентацією «*Double periodic variable stars: a challenge to evolutionary process of close binary stars*» («Подвійні періодичні змінні зорі: питання щодо еволюційного процесу тісних подвійних зоряних систем»).

Виступивши, **Хайме Розалез Гузман** відповів на запитання, що їх задали **Я.В.Павленко, П.П. Берцик**, акад. НАН України **Я.С. Яцків** та **О.В. Захожай**.

В обговоренні питання взяв участь акад. НАН України **Я.С. Яцків**, який відмітив цікавість наукової тематики, що про неї йшлося в доповіді, а також зазначив, що дослідження змінних зір провадять науковці не ГАО НАН України, а НДІ «Астрономічна обсерваторія» ОНУ ім. І.І. Мечникова, тому є сенс Х.Р. Гузманові співпрацювати саме з одеськими астрономами.

УХВАЛИЛИ: Інформацію про тематику поточних наукових досліджень доктора філософії Хайме Розалеза Гузмана взяти до відома.

2. СЛУХАЛИ: Короткий звіт про закордонне відрядження г.н.с. ГАО НАН України акад. НАН України **Я.С. Яцківа** (06–10 жовтня 2019 р., м. Париж, Франція).

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** розповів про його відрядження з 6 до 10 жовтня ц.р. у Париж (Франція), впродовж якого він узяв участь у Міжнародній науковій конференції «JOURNEES 2019 – Astronomy, Earth Rotation and Reference Systems in the Gaia era» («JOURNEES 2019 – астрономія, обертання Землі й опорні системи координат в епоху “Gaia” »).

Доповідач повідомив, що, згідно з рішенням Вченої ради Обсерваторії від 19.09.2019 р. (протокол № 11), вручив там відомій у світі дослідниці Ніколь Капитейн (Nicole Capitaine) із Паризької обсерваторії Золоту медаль ім. академіка О.Я. Орлова ГАО НАН України. Згадана колега недавно надіслала ел. листа, де висловлює Вченій раді Обсерваторії теплу подяку за почесну відзнаку, згадує про свої візити до ГАО й відмічає плідну співпрацю ГАО НАН України та Паризької обсерваторії.

Далі акад. НАН України **Я.С. Яцків** проінформував про кількість учасників названої вище міжнародної конференції (понад 100 чоловік), відмітивши, що з України був тільки один учасник. Промовець коротко розповів про тематику доповідей конференції, зокрема повідомив про свою доповідь (у співавторстві з О.О. Ходою) «*On the consistency between local ties and space geodesy estimates in the Simeiz-Katzively co-location site*».

Виступивши, акад. НАН України **Я.С. Яцків** відповів на запитання, що їх задали **А.О. Корсунь** та **О.А. Велесь**.

УХВАЛИЛИ: Інформацію про закордонне відрядження г.н.с. ГАО НАН України акад. НАН України **Я.С. Яцківа** (06–10 жовтня 2019 р., м. Париж, Франція) для участі в Міжнародній науковій конференції «JOURNEES 2019 – Astronomy, Earth Rotation and Reference Systems in the Gaia era» («JOURNEES 2019 – астрономія, обертання Землі й опорні системи координат в епоху “Gaia” ») взяти до відома.

3. СЛУХАЛИ: Про часткові зміни в обліковому складі Вченої ради ГАО НАН України.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово вченому секретареві ГАО НАН України **Л.М. Свачій**.

Л.М. Свачій проінформувала про потребу часткових змін в обліковому складі Вченої ради ГАО НАН України, а саме: слід увести до складу Вченої ради Обсерваторії нового голову Ради молодих учених – О.В. Компанієць. Доповідачка зазначила, що у зв'язку зі звільненням з ГАО НАН України В.Л. Ольшевський також вибуде і зі складу Вченої ради Обсерваторії.

УХВАЛИЛИ: За результатами голосування членів Ученої ради ГАО НАН України (17 – «за») вивести зі складу Вченої ради ГАО НАН України

Ольшевського Вячеслава Леонідовича

(у зв'язку з його звільненням з ГАО НАН України)

та ввести до складу Вченої ради ГАО НАН України

Компанієць Олену Володимирівну

(голову Ради молодих учених ГАО НАН України).

4. СЛУХАЛИ: Про запит на відкриття НДР ***«Визначення забруднення повітря аерозольними частинками in situ і за супутниковими даними для інформування населення»*** за програмно-цільовою та конкурсною тематикою НАН України – Цільова програма НАН України «Аерокосмічні спостереження довкілля в інтересах сталого розвитку та безпеки як національний сегмент проекту Горизонт-2020 ERA-PLANET» (ERA-PLANET/UA) (наук. керівник: к.т.н. М.Г. Сосонкін; термін виконання: лютий–грудень 2020 р.; код програмної класифікації видатків: 6541230 (прикладні дослідження)).

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово с.н.с. відділу атмосферної оптики та приладобудування ГАО НАН України к.т.н. М.Г. Сосонкіну.

М.Г. Сосонкін розповів про запит на відкриття прикладної НДР ***«Визначення забруднення повітря аерозольними частинками in situ і за супутниковими даними для інформування населення»*** за програмно-цільовою та конкурсною тематикою НАН України – Цільова програма НАН України «Аерокосмічні спостереження довкілля в інтересах сталого розвитку та безпеки як національний сегмент проекту Горизонт-2020 ERA-PLANET» (ERA-PLANET/UA) (наук. керівник: к.т.н. М.Г. Сосонкін; термін виконання: лютий–грудень 2020 р.; код програмної класифікації видатків: 6541230 (прикладні дослідження)).

Зокрема, доповідач зазначив, що мета названої НДР – оцінка забруднення повітря аерозольними частинками PM_{2.5}/PM₁₀ та приземним озonom O₃ in situ та з використанням супутникових даних, а також створення елементів системи інформування населення; визначення складу й створення макета обладнання для пункту моніторингу з передаванням даних до мережі Інтернет. Зміст роботи полягає у визначенні вмісту твердих аерозольних частинок (PM_{2.5}/PM₁₀) та газу (приземного озону). Оцінки забруднення за РМ заплановано проводити за допомогою робочого макета прототипу датчика вимірювань приземного аерозолю. Окремо вестиметься робота щодо створення макета прототипу мобільного мініатюрного датчика для вимірювань РМ з передаванням інформації на сервер і визначенням координат для використання у пересувних засобах вимірювань (автомобіль, квадрокоптер). Моніторинг приземного озону виконуватиме організація-співвиконавець, а саме державна установа «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України». За результатами прямих вимірювань заплановано визначити сезонні варіації та середньомісячні значення параметрів РМ_{2.5}, РМ₁₀, а також провести порівняння (валідацію) даних спостережень аерозолю зі супутників та з наземних сонячних фотометрів мережі AERONET. Такі порівняння дають змогу прокалібрувати та оцінити

точності вимірювань супутникових приладів. Заплановано розробити методику РМ-АЕРОНЕТ для визначення середньомісячних показників якості повітря. Розроблені макети датчиків будуть базовими для створення майбутньої мережі моніторингу РМ; за отриманими даними заплановано здійснити оцінки ризиків для здоров'я населення.

Далі **М.Г. Сосонкін** назвав відповідальних виконавців НДР (к.ф.-м.н. В.О.Данилевський, д.ф.-м.н. Г.П. Міліневський, к.ф.-м.н. А.П. Бовчалюк, к.ф.-м.н. В.М.Решетник) та орієнтовний обсяг її фінансування (300 тис. грн.).

УХВАЛИЛИ: За результатами голосування членів Ученої ради ГАО НАН України (17 – «за») підтримати запит на відкриття НДР *«Визначення забруднення повітря аерозольними частинками in situ і за супутниковими даними для інформування населення»* за програмно-цільовою та конкурсною тематикою НАН України – Цільова програма НАН України «Аерокосмічні спостереження довкілля в інтересах сталого розвитку та безпеки як національний сегмент проекту Горизонт-2020 ERA-PLANET» (ERA-PLANET/UA) (наук. керівник: к.т.н. М.Г. Сосонкін; термін виконання: лютий–грудень 2020 р.; код програмної класифікації видатків: 6541230 (прикладні дослідження)).

5. СЛУХАЛИ: Про деякі поточні справи ГАО НАН України.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** проінформував про уточнення у програмі свята «Астроосінь у Голосієві», запланованого на наступний тиждень, та доручив А.О.Велесю й Л.К. Пакуляк викласти уточнену програму на сайт ГАО НАН України.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово зав. відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики І.Б. Вавиловій.

І.Б. Вавилова проінформувала про поточні питання щодо членства МАС та запропонувала від ГАО НАН України: перевести Добричеву Д.В. і Торбанюк О.О. із юніорів в індивідуальні члени МАС, а Василенка М.Ю. і Компанієць О.В. ввести у юніори-члени МАС.

І.Б. Вавилова проінформувала про заяву старшого наукового співробітника відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики ГАО НАН України Еліїва Андрія Андрійовича щодо його шестимісячного наукового стажування (з 17 жовтня 2019 р. до 17 квітня 2020 р.) в Інституті астрофізики й фізики космосу (м. Мілан, Італія) без збереження його заробітної плати в ГАО НАН України. Під час стажування заплановано співпрацю А.А. Еліїва з др. Лучіо Капетті в рамках проекту «Оточення активних ядер галактик з рентгенівського огляду XXL». Усі витрати (транспортні, харчування, проживання) під час стажування провадитимуться за рахунок сторони, що приймає.

УХВАЛИЛИ: Інформацію про поточні справи ГАО НАН України взяти до відома.

Керівникам відділів ГАО НАН України надати дирекції Обсерваторії кандидатури співробітників для членства в МАС (індивідуальні члени й члени-юніори).

За результатами голосування членів Ученої ради ГАО НАН України (за – 17, проти – 0, утрималися – 0) рекомендувати дирекції дозволити старшому науковому співробітникові відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики ГАО НАН України

Еліїву Андрієві Андрійовичу

шестимісячне наукове стажування (з 17 жовтня 2019 р. до 17 квітня 2020 р.) в Інституті астрофізики й фізики космосу (м. Мілан, Італія) для співпраці з др. Лучіо Капетті в

рамках проекту «Оточення активних ядер галактик з рентгенівського огляду XXL» без збереження заробітної плати А.А. Еліїва в ГАО НАН України.

Голова Вченої ради ГАО НАН України _____ акад. НАН України Я.С. Яцків,
учений секретар Ученої ради ГАО НАН України _____ Л.М. Свачій.
